

ÇOK UZUN BİR DÖNEM İÇİN KISA BİR BAŞKAN PORTRESİ

Dr. Aykut Çoban

Bir sanatçının, romancının, ozanın, sinemacının, ressamın bıraktığı izi ölçmek zor değil, eserlerinin eleştirel bir değerlendirmesi, yaptığı katkıyı açığa çıkartmaya yeterli olur. Bir esnaf ya da usta, meslek öğrettiği çırağı ustalaştırdığı ölçüde iz bırakmış sayılabilir. Bir eğitimci doğadaki tüm varlıklar için adalet duygusu edinmiş iyi insanlar yetiştirebildiyse ne mutlu. Benzer bir durum anne-baba için de geçerli, çocukları hangi okullarda okumuş, hangi makama gelmiş, ne kadar geliri varmış sorularının hiçbirinin önemi yok. Evladının, örneğin kimsenin hakkını yememek, kimseye de kendi hakkını yedirmemek gibi bir erdeme sahip olmasını sağlayabilirdiyse içi rahat olmalı. Çünkü pek çok örnek gösteriyor ki, bir kimse bütün okulların, zenginliğin, makamların ve her şeyin ona sorulduğu bir diktatör de olsa belli ki fark etmeyecek, toplum tarihe hükmünü icra ettirdiğinde yalnızca birkaç saat içinde o diktatörün de esamesi okunmayacak.

Benden müstafi başkanı değerlendirmek üzere bu yazı istendiğinde Melih Gökçek'in İnternetteki resmi sayfasını buldum (<http://www.melihgokcek.com>). Ankara'da doğmuş, üniversiteyi Ankara'da okumuş. Siyasal'da öğrencilik. Ama niyeyse resmi site o fakülteden diploması var mı yok mu belli olmayan bir ifade barındırıyor. Sonra gazetecilik okulundan mezun olmuş.

Evli, iki çocuğu var, onlardan biri televizyon sahibi. O evladı, sahibi olduğu televizyonda, barış talep eden bir metni imzalayan akademisyenleri türlü zırvalarla diline dolayıp hedef göstermişti. Midem bulandığı için izleyememiştım. Hatta 1100 imzacının fotoğrafları o televizyonun internet sitesinde yayımlanmış, ekranda görüldükleri yüzleri unutanlar için hatırlatma albümü oluşturacak ölçüde "hayırlı bir evlat" olduğu kanıtlanmıştı.

Gökçek'in iş yaşamı belediyede geçmiş, Keçiören'deki dönemiyle birlikte 28,5 yıl süren belediye başkanlığı. İki başkanlık arasında iki yıl Çocuk Esirgeme'de müdürlük. Başkanlıktan önce gazetecilik, fotoğrafçılık ve market işletmeciliği yapmış, bir ara milletvekilli de olmuş, ama başkanlık kariyerinden anlaşılıyor ki o mesleklerde ve parlamentoda dikiş tutturamamış. Haliyle, herkes onu başkanlığıyla biliyor. Siyasi yaşamında birkaç kez parti değiştirmiş, belediye başkanlığında kalıcı olmasını "doğru" partide karar kılmasıyla sağlamış. Rüzgârı arkasına almada mahir bir her devrin adamı.

Bu kadar süre boyunca tek meziyeti başkanlık olunca, nasıl bir başkan olduğu konusu daha da önem kazanıyor. İstifaya zorlanarak görevi bırakırken "emir demiri keser" demesinden de bir kez daha anlıyoruz ki, demokratik teamüllere, hukuk devleti ilkesine, meclis kararlarına, kentte yaşayanların taleplerinin karşılanmasına göre belirlenmiş bir başkanlık anlayışı yok. Akla ister istemez, belediyeye ilişkin olarak emirle aldığı başka kararlar olmuş mudur sorusu takılıyor. Emir tek yerden mi geliyor; 28,5 yıl içinde belediye hizmetleriyle ilgili kararlar alırken farklı emir makamları da olmuş mudur? Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, istifa etmek zorunda kalınca, "onaylanan imar planlarının büyük bir bölümü Sayın Başbakanın onayıyla yapıldı. Başbakanın istifa etmesi gerektiğine inandığımı ifade ediyorum" demişti. Eğrisi ve doğrusuyla Gökçek'in uzun görev süresi içinde onun dışında bir karar merciinin bulunup bulunmadığının belirlenmesi, dönemdeki kararların siyasal sorumluluk paylaşımını da işaret edecektir.

Tüm Ankara'nın belediye başkanı olduğu halde, farklı toplum kesimlerinin taleplerine sağır olduğunu, en son, Bilkent tarafında ODTÜ ormanından ağaç katlia-

mı yaparak geçirilecek yol için 8 Ağustos 2017 günü basına yansıyan, "ODTÜ'den geçecek yolu ya yapacağız, ya yapacağız" demecinde gördük. Bu gibi ifadeleri Türk siyasetinde sıkça duyuyor olmamız, buyurgan ve otoriter siyaset anlayışını normalleştirmeye ve kanıksamaya yeterli olamayacaktır. Nitekim ironik biçimde aynı anlayışın başka bir uygulaması bir emirle onu da yerinden edecekti. Emirin demiri kesmesi, yakışsa yakışsa en çok Melih Bey'e yakışırdı. Hiç kuşku yok ki, seçilmiş HDP'li belediye başkanlarını görevden alıp yerlerine "kayım atama", AKP'li olanları emirle istifaya zorlama, Türkiye'nin yerel yönetim tarihinin kara lekeleridir.

Gökçek'in sayfasındaki bir videoda "Ankara, New York, Londra ve Tokyo ile yarışacak" diyor. Central Park'sız bir New York, Hyde Park'sız bir Londra, Shinjuku Gyoen'sız bir Tokyo düşünülemez. Ankara? Henüz tamamlayamadığı plastik oyuncaklı, dinazor heykelli iri bir lunapark olan Ankapark, iç ettiği AOÇ arazisi nedeniyle Ankara'nın bu şehirlerle daha yarışa girmeden kaybetmesi için yeterli. Kentin kalan tek akciğeri olan AOÇ'ne en büyük zararın Saray inşaatıyla verildiğini ve Gökçek'in bu süreçteki sorumluluğunu da ekleyerek... Keçiören'de göreve geldiğinde o yarıştığı şehirlerdeki gibi ağaçlardan oluşan bir park yapsaydı, şimdi o ağaçlar gölgesi olan bir büyüklüğe erişmiş olacaktı.

Bir beton başkent, saydığı şehirlerle yarışabilmesinin olanaksızlığını göremeyecek denli saf olamaz Gökçek. İstifa ettirilme sürecinde veda bülteni sayılan Ankara Bültenlerinden birini tesadüfen görmüştüm. Sayfalar, battı-çıkta, alt geçit-üst geçit, kavşak ve yol fotoğraflarıyla doldurulmuştu. Bir başkent belediye başkanının, 23,5 yılda "eseri" olarak geride bıraktığı iz bu! Tüm bu işlerle Ankara'nın trafik sorununu kronikleştirmiş olması da cabası.

Gökçek metro inşaatında mesafe alamayınca, iş bakanlık sayesinde bitirildi. Yatağı boyunca endüstriyel atıklarla ve ağır metallerle kirletilen Kızılırmak suyundan içme suyu yapıp musluklardan şehre verdi. "Ben böyle sanatın içine tükürürüm" cümlesiyle kültür ve sanata verdiği değeri açık etmiş bir başkent belediye başkanı. Bu yüzden, belediyenin bir kent tiyatrosunun ve kent orkestrasının bulunuyor olması bile yeterince şaşırtıcı. Ama belirtmek gerekir ki, Eskişehir B.Ş. Belediyesi'nin bir senfoni orkestrası bulunuyor. Bir başka deyişle, büyükşehir belediyeleri pek çok hizmet alanının bir kaçında öne çıkabiliyor-

lar artık. Bir başkent büyükşehir belediyesinde 23,5 yıl görev yapmış bir başkanın kent imarına, kent yaşamına, kentsel yoksulluğunun azaltılmasına, kentsel ekolojiye, doğal varlıklara, tarihi ve kültürel değerlere olumlu bir katkısının olmasını beklersiniz. Başkan Gökçek'inkiler zarardan ibaret. Burada toplu bir çetele sunmak yersiz, yukarıdaki örnekler tahribatın boyutları hakkında yeterince aydınlatıcı.

Dönemlerini tamamlayan belediye başkanlarının kimileri hepten unutulur, kimileri katkılarıyla, kimileri de olumsuzluklarla anımsanırlar. Kayıtlardaki ilk Londra Belediye Başkanı Henry Fitz-Ailwyn, 1189 yılında göreve başlıyor, ama aynı yıl ölüyor, böylece görevdeyken ölen ilk belediye başkanı unvanını alıyor. Temel Karamollaoğlu, Sivas Katliamı sırasındaki belediye başkanı olarak, Nurettin Sözen ise İSKİ skandalıyla bilinir. Fatsa Belediyesi denince de ilk akla gelen devrimci Fikri Sönmez'dir. Lütfi Kırdar, kültür, sanat ve spor alanlarında İstanbul'a yaptığı katkılarla anımsanır. Melih Gökçek de unutulmazlar arasında kesin; toplumsal, siyasal ve hukuki muhasebesi henüz tamamlanmadığı için en çok hangi tahribatıyla kent belleğine kazınacağını zamanla göreceğiz.

İstifası kendi iradesiyle aldığı bir karar olmadığına göre, bunca yıl ona oy vermiş seçmenlerinin, başkan olarak hizmetlerini takdir ettiğini açık eden hiç değilse bir gösteri, az çok hoşnutsuzluk gösteren bir mırıldanma, dikkate değer bir uğurlama gerçekleştirilmesi beklenirdi. Muhafazakâr seçmenin emirle siyaset yapma düşüncesine yakın olması anlaşılabilirse de, 28,5 yılını Ankara için harcamış bir kimse iradesi dışında görevden alındığında sağ seçmenin o yılların hatırına elini bile kıpırdatmamış olması, aldığı belediye hizmetlerinin niteliği bakımından bir gösterge sayılmalıdır. Demek ki, görev süresi uzunluğu rekoru kırmak, halkın gönlünde iz bırakmış bir başkan olmayı garanti etmiyor. Gökçek'in sessiz sedasız istifası, çeyrek yüzyıl ona oy verenlerin içini burkmamışsa, başkan o yılları boşa tüketmiş demektir. Kendi yaşamı sonuçta, boşa doluya harcayabilir, ama başkan olması nedeniyle Ankara'nın yıllarını da heba etmiş oluyor. Bu bakımdan, Ankara'nın 28,5 yılını geri döndürülemez biçimde ziyan etmiş bir başkan. Bu kentte yaşayanların ve gelecekte yaşayacak olanların er geç hesabını soracağı 28,5 yıl...